Pieczątka szkoły	*Kod ucznia*	*Liczba punktów*

WOJEWÓDZKI KONKURS HISTORYCZNY
DLA UCZNIÓW SZKÓŁ PODSTAWOWYCH
W ROKU SZKOLNYM 2018/2019
STOPIEŃ SZKOLNY – 9 LISTOPADA 2018 r.

1. Test konkursowy zawiera 23 zadania. Są to zadania zamknięte i otwarte. Na ich rozwiązanie masz 90 minut. Sprawdź, czy test jest kompletny.
2. Zanim udzielisz odpowiedzi, uważnie przeczytaj treść zadania.
3. Wszystkie odpowiedzi czytelnie i wyraźnie wpisuj w wyznaczonych miejscach.
4. Przy rozwiązywaniu zadań zamkniętych wyboru wielokrotnego wybierz jedną, prawidłową odpowiedź i zaznacz ją krzyżykiem, np.:

   A X C D

   Jeżeli się pomylisz i zechcesz wybrać inną odpowiedź, to złe zaznaczenie otocz kółkiem (X), po czym skreśl właściwą literę, np.:

   A (X) X D
5. W innych zadaniach samodzielnie sformułuj odpowiedź i wpisz ją lub wykonaj zadanie zgodnie z instrukcją zawartą w poleceniu.
6. Test wypełniaj długopisem, nie używaj korektora, ołówka ani gumki. Nie komunikuj się z innymi uczestnikami konkursu.
7. Sprawdź wszystkie odpowiedzi przed oddaniem testu.
8. Nie podpisuj testu, zostanie on zakodowany.
9. Brudnopis, dołączony do testu, nie podlega ocenie.

Zadanie 1. *(1 p.)*
Pojęciem rewolucja neolityczna określa się

A. opanowanie i upowszechnienie umiejętności posługiwania się ogniem.
B. zapoczątkowanie masowej obróbki kamienia, drewna, rogów i kości.
C. upowszechnienie na Bliskim Wschodzie przedmiotów codziennego użytku i narzędzi wytwarzanych z brązu.
D. przejście od koczowniczego do osiadłego trybu życia oraz związany z nim rozwój rolnictwa i hodowli.

Zadanie 2. *(2 p.)*
Na podstawie przytoczonego tekstu i własnej wiedzy wykonaj polecenia.

Jeśli syn ojca swego uderzył, rękę utną mu.
Jeśli obywatel oko obywatelowi wybił, oko wybiją mu.
Jeżeli kość obywatel złamał, kość złamią mu.
Jeśli wyrwał oko poddanego albo złamał kość poddanego, zapłaci jedną minę srebra.
Jeśli wyrwał oko niewolnika innej osoby albo złamał kość niewolnikowi innej osoby, zapłaci połowę ceny jego kupna.
Jeśli obywatel ząb obywatelowi równemu sobie wybił, ząb wybiją mu.

(tłum. M. Stepień)

A) Podaj używany w historiografii tytuł dokumentu, z którego pochodzi przytoczony tekst.

.....

B) Wyjaśnij, z czego wynikał brak równości wobec prawa ludzi, o których mowa w tekście.

…….....

.....

Zadanie 3. *(4 p.)*
Wybierz spośród niżej wymienionych osiągnięć cywilizacyjnych (1-11) te, które powstały w czasach starożytnych, a następnie przyporządkuj je do tych cywilizacji (A-D), z którymi są związane ich początki. Wpisz w odpowiednich wierszach tabeli numery oznaczające właściwe osiągnięcia.

1. piramidy
2. filozofia platońska
3. pismo klinowe
4. hieroglify
5. demokracja
6. igrzyska olimpijskie
7. zigguraty
8. mumifikacja
9. łuki triumfalne
10. cyfry arabskie
11. porządki dorycki, joński i koryncki

Nazwa cywilizacji	Numer osiągnięcia
A) Egipt	
B) Mezopotamia	
C) Grecja	
D) Rzym	

Zadanie 4. *(1 p.)*
Uporządkuj podane epoki historyczne w kolejności chronologicznej (od najdawniejszej do najnowszej), wpisując obok ich nazw odpowiednio cyfry od 1 do 4.

A) Średniowiecze .....
B) Starożytność .....
C) Nowożytność .....
D) Współczesność .....

Zadanie 5. *(1 p.)*

Uzupełnij tekst dotyczący budowli przedstawionej na poniższej ilustracji, wpisując kolejno nazwę miejscowości i imię bóstwa.

Budowla przedstawiona na ilustracji znajduje się w …… .

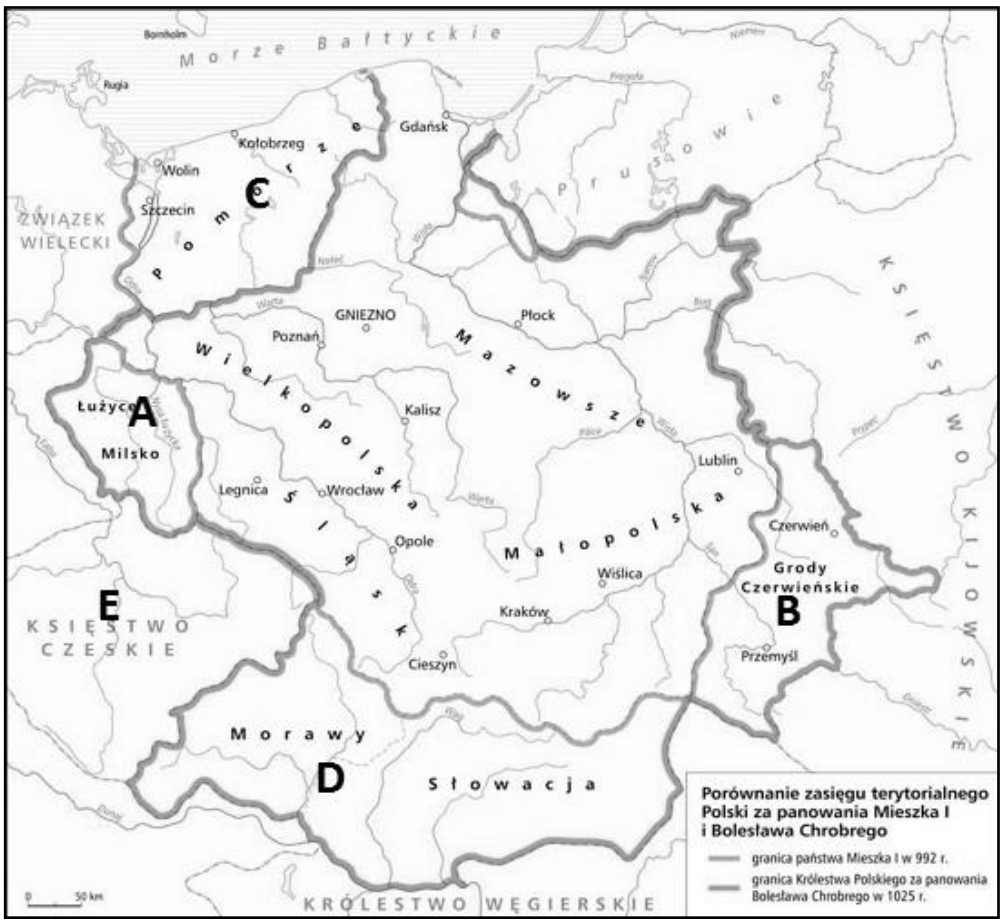
Była poświęcona …… .

Zadanie 6. *(4 p.)*
Przyporządkuj do podanych pojęć (A-D) ich wyjaśnienia. Wpisz w wykropkowane miejsca obok oznaczeń literowych poszczególnych pojęć numery, którymi oznaczono ich wyjaśnienia.

A)	inwestytura	1)	feudał posiadający wasali, którzy winni mu byli hołd i wierność (z tytułu posiadania lenna)
B)	wasal	2)	ustrój prawno-społeczny oparty na podzielonej własności ziemi i poddaństwie chłopów
C)	senior	3)	przywilej królewski przekazujący właścicielowi ziemskiemu w jego posiadłościach uprawnienia skarbowe i sądowe
D)	feudalizm	4)	w średniowieczu ceremonia przekazania lenna wasalowi przez seniora odbywana po złożeniu hołdu przez wasala
		5)	ten, kto złożył seniorowi hołd i przysięgę na wierność

A) ….. B) ….. C) ….. D) …..

Zadanie 7. *(4 p.)*
Na podstawie poniższej mapy i własnej wiedzy wykonaj polecenia.

A) Wypisz litery, którymi na mapie oznaczono ziemie przyłączone do Polski przez Bolesława Chrobrego w 1018 lub 1019 r. w wyniku wojen z Niemcami i Rusią.

.....

B) Podaj nazwę krainy historycznej, nad którą władzę przejął po ojcu Bolesław Chrobry, ale jej nie utrzymał i w 1025 r. znajdowała się ona poza granicami państwa polskiego.

.....

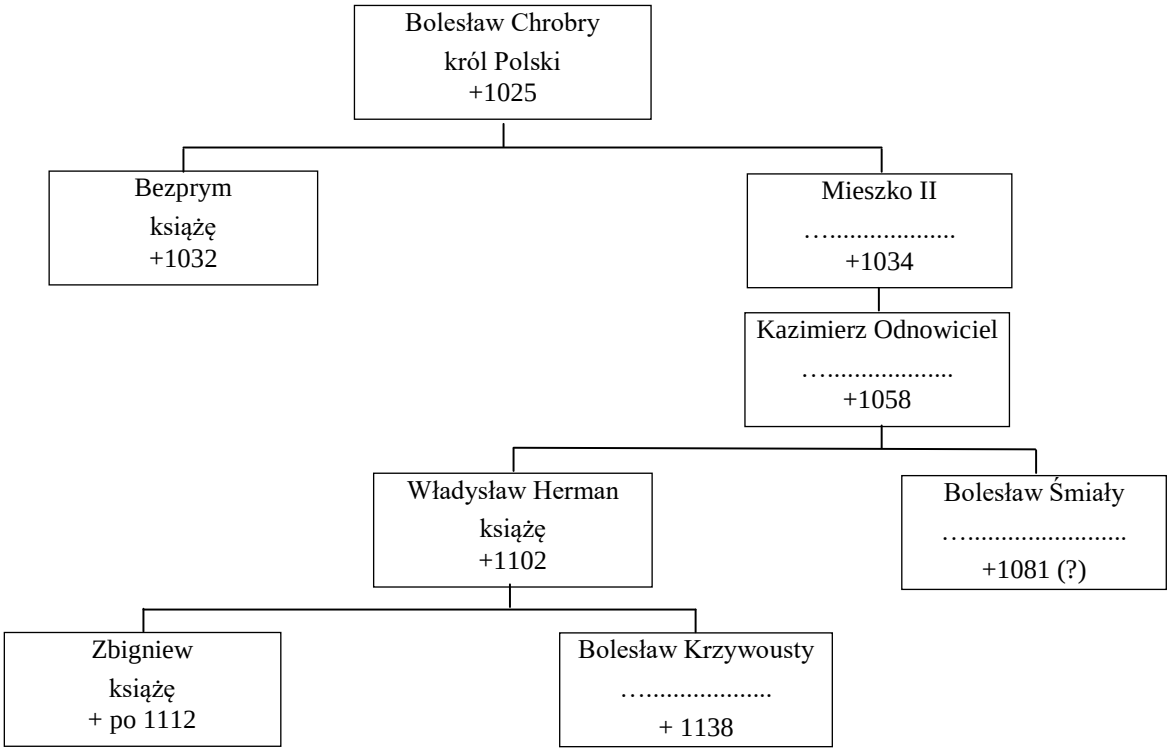
C) Napisz, z którym królem Niemiec (od 1014 r. cesarzem) w latach 1002-1018 toczył wojny Bolesław Chrobry. Podaj jego imię oraz numer nadany mu jako kolejnemu władcy o tym imieniu.

……

D) Podaj nazwę miejscowości, w której Bolesław Chrobry zawarł pokój z władcą niemieckim w 1018 r.

……

Zadanie 8 *(3 p.)*
Na podstawie poniższej tablicy genealogicznej i własnej wiedzy wykonaj polecenia.

A) Uzupełnij tablicę genealogiczną Piastów, wpisując w wykropkowane miejsca wyraz król w przypadku władców, którzy odbyli koronację królewską, albo książę – w pozostałych przypadkach.

B) Wyjaśnij, jaki stopień pokrewieństwa łączył Bolesława Krzywoustego z Bolesławem Śmiałym.

……

…….....

C) Wyjaśnij, jaki stopień pokrewieństwa łączył Bolesława Śmiałego z Bolesławem Chrobrym.

……

…….....

Zadanie 9. *(1 p.)*
Zaznacz ten zestaw wydarzeń, w którym są one ułożone w porządku chronologicznym.

A. Zjazd gnieźnieński; koronacja Bolesława Chrobrego; sprowadzenie Krzyżaków do Polski; początek rozbicia dzielnicowego.

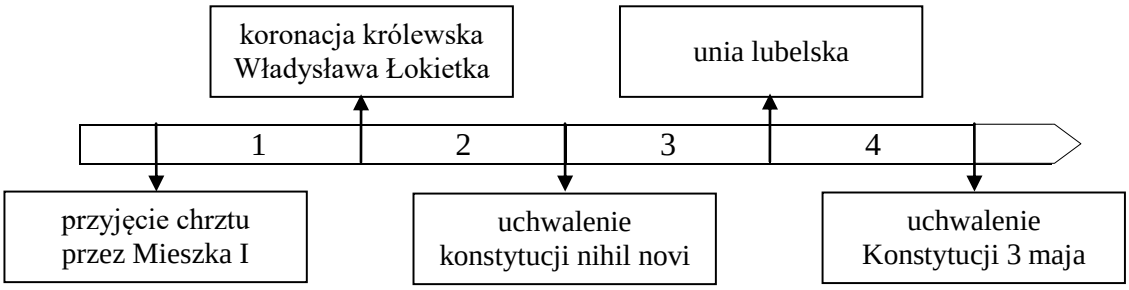
B. Początek rozbicia dzielnicowego; sprowadzenie Krzyżaków do Polski; koronacja Władysława Łokietka; śmierć Mieszka II.

C. Przyjęcie chrztu przez Mieszka I; koronacja Bolesława Chrobrego; początek rozbicia dzielnicowego; sprowadzenie Krzyżaków do Polski.

D. Sprowadzenie Krzyżaków do Polski; bitwa pod Legnicą; koronacja Władysława Łokietka; śmierć Przemysła II.

Zadanie 10. *(1 p.)*
Źródło 1. Fragment opracowania historycznego.
Na czele państwa stał książę. Traktował państwo jako swoją własność, którą mógł dowolnie dzielić i przekazywać w spadku dzieciom.

Źródło 2. Taśma chronologiczna

Typ monarchii, który został scharakteryzowany w źródle 1., występował w Polsce w okresie oznaczonym na taśmie chronologicznej numerem

A. 1. B. 2. C. 3. D. 4.

Zadanie 11. *(1 p.)*
Wpisz w wykropkowane miejsca kolejne etapy, które przechodził kandydat na rycerza, zanim nastąpiło jego pasowanie na rycerza. Odpowiednie wyrazy wybierz spośród niżej podanych.

senior, tarczownik, paź, czeladnik, giermek

A) …….. → B) …….. → C) rycerz

Zadanie 12. *(3 p.)*
Na podstawie poniższego tekstu i własnej wiedzy wykonaj polecenia.

Tak tedy król ten ponad wszystkich monarchów polskich dzielnie rządził Rzecząpospolitą, albowiem (…) podniósł do wielkości dzieła swoje – murował miasta, zamki, domy (…). Wszystkie te miasta i zamki bardzo mocnymi murami, domami i wysokimi wieżami, nadzwyczaj głębokimi rowami otoczył, na ozdobę narodowi, na schronienie i opiekę Królestwa Polskiego. Za czasów tego króla w lasach, gajach i dąbrowach tyle założono miast i wsi, ile bodaj nie powstało kiedy indziej w Królestwie Polskim.

Kronika Janka z Czarnkowa, tłum. J. Żerbiłło, Kraków 1996, s. 15

A) Podaj imię i przydomek króla, którego dotyczy tekst.

.....

B) Sformułuj co najmniej 3 argumenty, by uzasadnić nadanie opisanemu władcy noszonego przez niego przydomka.

.....

.....

.....

C) Napisz, w którym wieku rządził w Polsce król, o którym mowa w tekście.

.....

Zadanie 13. *(5 p.)*
Na podstawie poniższego tekstu i własnej wiedzy wykonaj polecenia.

Skoro zaś to, co przyrzeczono, dojdzie do przewidzianego końca, natenczas pan Jagiełło, Wielki Książę, z wszystkimi braćmi swymi (…), krewniakami, szlachcicami, ziemianami, z wyższymi i niższymi w swoich krajach zamieszkałymi, wiarę świętego Kościoła przyjąć zamierza, pragnie i życzy sobie. A ponieważ zabiegało koło tego wielu cesarzy i różnych książąt, a nie zdołali aż dotychczas zgoła od niego tego otrzymać, zaprawdę tedy zaszczyt ten Bóg wszechmogący zachował dla samejże Jej Królewskiej Wysokości.

Dla sprawy tej utwierdzenia, dla pewności i ubezpieczenia tenże Jagiełło Wielki Książę przyrzeka wszystkie skarby swe złożyć i wydać na odzyskanie strat państw obojga, tak Polski, jako też Litwy. A to tylko, jeżeli taż pani Węgier córkę swą Jadwigę, królową polską przyrzeczoną, odda mu w małżeństwo. Także obiecuje tenże Jagiełło Wielki Książę, że da i gotówką załatwi układ pieniężny, zawarty tytułem rękojmi pomiędzy tą panią królową Węgier z jednej a księciem Austrii z drugiej strony, mianowicie dwieście tysięcy florenów. Również tenże Wielki Książę Jagiełło przyrzeka i zobowiązuje się wszelkie ziemie zagrabione i straty Królestwa Polskiego, oderwane przez czyje bądź ręce i zajęte, odzyskać własnymi zachodami i kosztami. Również tenże Jagiełło Wielki Książę obiecuje wszystkich chrześcijan, a zwłaszcza ludzi obojga płci pojmanych w kraju polskim i zwyczajem wojennym uprowadzonych, przywrócić do pierwotnej wolności, tak iż każdy z nich bez względu na płeć odejdzie, dokąd mu się spodoba według woli jego.

Następnie wymieniany tu książę Jagiełło przyrzeka także kraje swoje Litwy i Rusi wieczyście wcielić do Korony Królestwa Polskiego.

Wiek V-XV w źródłach, oprac. M. Sobańska-Bondaruk, S.B. Lenard, Warszawa 1997, s.195-196

A) Podaj rok, w którym wystawiono przytoczony dokument.

.....

B) Podaj nazwę miejscowości, w której wystawiono przytoczony dokument, a także nazwę państwa, na terenie którego się ona wówczas znajdowała.

a) miejscowość: ..... b) państwo: ……

C) Wymień te dwa skutki realizacji zobowiązań Jagiełły opisanych w przytoczonym tekście, które miały największe znaczenie dla państwa polskiego w okresie następnych dwustu lat.

.....

.....

.....

D) Uzasadnij swój wybór dokonany w punkcie C (tj. napisz, dlaczego uważasz, że wybrane przez Ciebie skutki miały największe znaczenie dla państwa polskiego).

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 14. *(1 p.)*
Na podstawie poniższej ilustracji i tekstu oraz własnej wiedzy rozstrzygnij, które z podanych w tabeli informacji na temat osoby przedstawionej na ilustracji i opisanej w tekście są prawdziwe. Wstaw znak „X" obok wszystkich prawdziwych informacji dotyczących tej postaci.

Z Bożej łaski królowa Polski,
pani i dziedziczka ziem krakowskiej,
sandomierskiej, sieradzkiej, łęczyckiej,
kujawskiej i pomorskiej.

Lata panowania 1384–1399.

A)	Była koronowana na króla Polski.	
B)	Zapisała swój majątek Akademii Krakowskiej.	
C)	Za jej panowania Polska i Litwa zawarły unię w Lublinie.	
D)	Poślubiła wielkiego księcia Litwy Jagiełłę.	

Zadanie 15. *(1 p.)*
Podaj tytuł obrazu przedstawionego na poniższej ilustracji oraz imię i nazwisko jego autora.

A) Tytuł: ……..…

B) Autor: ……..……..

Zadanie 16. *(1 p.)*
Który dokument jest uważany za jeden z fundamentów demokracji szlacheckiej?

A. Statut wielkopolski Kazimierza Wielkiego.

B. Akt unii lubelskiej.

C. Akt konfederacji warszawskiej.

D. Konstytucja nihil novi.

Zadanie 17. *(2 p.)*
Spośród podanych niżej informacji wybierz wszystkie wskazujące na przyczyny unii lubelskiej i wszystkie wskazujące na skutki tej unii, a następnie wpisz ich oznaczenia literowe do właściwych kolumn tabeli.

A) Powstanie Rzeczypospolitej Obojga Narodów.
B) Sekularyzacja Prus Zakonnych.
C) Chrzest Litwy.
D) Zagrożenie dla Litwy ze strony Moskwy.
E) Powołanie wspólnego dla Litwy i Korony sejmu walnego.
F) Dążenie szlachty litewskiej do poprawy swojej sytuacji.
G) Wzrost zaangażowania Królestwa Polskiego w konflikty z Moskwą i Tatarami.

Przyczyny	Skutki

Zadanie 18. *(4 p.)*
Oceń prawdziwość informacji (1-4), które dotyczą Polski w XVI-XVII w. Wpisz w odpowiednich wierszach tabeli literę P, jeśli informacja jest prawdziwa, lub literę F, jeśli jest fałszywa.

A)	Zygmunt III nosił tytuły króla Polski i dziedzicznego króla Szwecji (Szwedów).	
B)	Potop szwedzki był w latach 1655-1660.	
C)	Zadaniem sejmu elekcyjnego był wybór króla.	
D)	Po raz pierwszy zerwano sejm przy użyciu *liberum veto* w 2 poł. XVI w.	

Zadanie 19. *(1 p.)*
Uporządkuj wymienionych władców w kolejności chronologicznej, wpisując w wykropkowane miejsca numery od 1 (w przypadku władcy, który panował najwcześniej) do 4.

A) Jan Kazimierz .....

B) Władysław IV .....

C) Zygmunt III Waza .....

D) Jan III Sobieski .....

Zadanie 20. *(4 p.)*
Uzupełnij zdania dotyczące Konstytucji 3 maja, wpisując w wykropkowane miejsca brakujące informacje. Właściwe odpowiedzi wybierz spośród niżej podanych.

A) Konstytucja została uchwalona na sejmie w ..... .
B) Została napisana i była rozpowszechniana w języku ..... .
C) Znosiła ona liberum veto i ..... .
D) Przeciwko jej postanowieniom zawarto konfederację w ..... .

A) Krakowie / Warszawie
B) polskim / łacińskim
C) wolną elekcję / dziedziczenie tronu
D) Barze / Targowicy

Zadanie 21. *(2 p.)*
Oceń prawdziwość poniższych zdań. Wpisz znak „X" obok wszystkich zdań prawdziwych.

A) Tadeusz Kościuszko zginął śmiercią bohatera w wojnie o niepodległość Stanów Zjednoczonych Ameryki.	
B) Autorzy Konstytucji USA wzorowali się na Konstytucji 3 maja.	
C) Francja przed rewolucją 1789 r. była monarchią absolutną.	
D) W 1789 r., po wybuchu rewolucji, we Francji uchwalono Deklarację praw człowieka i obywatela.	

Zadanie 22. *(2 p.)*
Napisz, w jakim celu zostały powołane niżej wymienione instytucje.

A) Collegium Nobilium ……...
…….
B) Komisja Edukacji Narodowej ……
…….

Zadanie 23. *(1 p.)*
Zgodnie z obowiązującą w Polsce ustawą święto państwowe obchodzone w rocznicę uchwalenia Konstytucji 3 maja nosi nazwę:

A. Święto Konstytucji.
B. Dzień Konstytucji 3 Maja.
C. Święto 3 Maja.
D. Święto Narodowe Trzeciego Maja.

Brudnopis *(nie jest oceniany)*